

מרכז השלטון האזורי בישראל
למאמץ כל הבית

יום הניקיון הלאומי

2025

רעיונות לפעולה במערכת החינוך ובקהילה

מעודדים אחריות אישית וקהילתית לשמירה על הניקיון
במרחבים הציבוריים ובשטחים הפתוחים

יום הניקיון הלאומי – 25/3/2025

בימים אלו מובילים המשרד להגנת הסביבה יחד עם המרכז לשלטון אזרחי את התוכנית הלאומית "ישראל נקייה", בשיתוף משרדי ממשלה וארגונים רבים. חזון התוכנית הוא לקדם אחריות קולקטיבית של הציבור והממשלה להפיכת ישראל למדינה נקייה.

יום הניקיון הלאומי מתקיים מדי שנה ביום שלישי האחרון של חודש אדר, בהתאם לחוק שמירת הניקיון (סעיף 21 ב', תשס"ט – 2008). השנה, יום זה יצוין בתאריך 25 במרץ 2025, כחלק מהמאמץ הלאומי להגברת המודעות הציבורית ולשמירה על ניקיון השטחים הפתוחים והמרחב הציבורי ביישובים.

אנו קוראים למועצות האזוריות לקחת חלק ביום חשוב זה ולקדם פעולות חינוך והסברה שיעודדו לקיחת אחריות אישית – כל אחד אוסף את האשפה שלו מתוך הבנה שהאחריות משותפת לכולנו. רק בשיתוף פעולה של כולנו נוכל לחולל שינוי אמיתי!

לצד אסטרטגיות פעולה שונות, החינוך מהווה אבן דרך מרכזית לשינוי תרבותי ואימוץ הרגלים מקיימים. תפקיד המערכת החינוכית הוא להעצים את התלמידים לבחור את ערכיהם באופן עצמאי, להפעיל שיקול דעת, ולנהוג בכבוד לזולת ולסביבה.

חינוך לערכים בכלל, ובפרט לערך הניקיון וטיפול המרחב הציבורי, הן בשטחים הפתוחים והן ביישובים, מהווים בסיס לחיי היומיום שלנו. ישנה חשיבות רבה לעודד את הילדים במערכות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות למעורבות פעילה ולשיפור החברה והקהילה שלהם, לנקוט עמדה, וליזום פעולות שיבטאו אחריות ואמפתיה לרווחת הכלל.

פעילויות מוצעות ליום הניקיון

יום הניקיון הלאומי מהווה הזדמנות לרשויות המקומיות להוביל שינוי משמעותי בתחום הניקיון והמודעות הציבורית. כמנהיגים קהילתיים, למועצות יש תפקיד מרכזי בקידום יוזמות חינוכיות, גיוס תושבים לפעילויות קהילתיות ושימוש בכלים חדשניים להעלאת המודעות. הפעילויות בחוברת זו מחולקות לשני תחומים עיקריים: פעילויות במערכת החינוך הפורמלית והבלתי פורמלית לצד פעילויות קהילתיות.

במערכת החינוך (פורמלית ובלתי פורמלית)

1. [מצגת מסרי הסברה לשמירה על הניקיון ואגודת המסרים](#)
2. [מתחילים בכיתה ובבית הספר – סקר ניקיון בית ספרי](#)
3. [פרויקט "אימוץ אתר"](#)
4. [הכירו את העובדים השומרים על הניקיון](#)
5. [שימוש במדיה להעלאת המודעות ויצרית סרטון הסברה](#)
6. [חידון ניקיון וסביבה](#)
7. [חוברת למורה עם המלצות לפעילות שיא ביום הניקיון הלאומי](#)

פעילות קהילתית

1. [סדנת שילוט חינוכי ברחבי היישוב](#)
2. [קמפיין קהילתי במדיה החברתית המשלב אתגר משותף כמו אתגר "מינימום פסולת בשבוע" למשפחות](#)
3. [תערוכת אמנות מחומרי פסולת שנמצא במרחב הציבורי ובשטחים הפתוחים](#)
4. [סיפורים שזזים – יצירה קהילתית לניקיון וסביבה](#)
5. [הכרת אנשי הניקיון: מפגש עם עובדי ניקיון בעיר ושיח על תפקידם החשוב](#)
6. [תחרות "היישוב הנקי": תחרות בין שכונות או קהילות על שמירה על ניקיון](#)

למה זה חשוב?

לכלוך במרחבים הציבוריים פוגע באיכות החיים, פוגע בסביבה הטבעית וגורם לנזקים ארוכי טווח. על ידי שינוי תרבותי ואימוץ הרגלים נכונים, ניתן לשמור על סביבה נקייה לאורך זמן. כאשר כל אחד תורם את חלקו, כולנו נהנים מסביבה בריאה, מטופחת ויפה.

מסרי הסברה לשמירה על ניקיון השטחים הפתוחים

קישור לאגודן מסרי הסברה

אוגדן מסרי ההסברה גובש בשיתוף פעולה בין מרכז השלטון האזרחי, מרכז השלטון המקומי, המשרד להגנת הסביבה, קק"ל, רט"ג, כבאות והצלה לישראל וגורמים נוספים. מטרתו היא להדגיש כי ניקיון המרחבים הציבוריים הוא באחריות כולנו, לא רק של גורמים רשמיים.

המסרים מבוססים על מחקר וידע מקצועי, ונועדו לשימוש בהסברה, חינוך, רשתות חברתיות ושילוט. יצירת שפה אחידה ושותפות רחבה הם המפתח לשינוי התנהגותי ארוך טווח.

כל מועצה יכולה להוסיף את הלוגו שלה ולהתאים את השימוש במסרים לצרכיה המקומיים. יחד, נוביל שינוי וניצור מרחב ציבורי נקי לכולם.

איך להמשיך את הפעילות מעבר ליום הניקיון?

כדי להפוך את יום הניקיון הלאומי לצעד ראשון בתהליך שינוי משמעותי, יש להמשיך בפעילות מתמשכת לאורך השנה. חינוך סביבתי צריך להיות חלק בלתי נפרד מתוכנית הלימודים בבתי הספר ובמסגרות החינוך הבלתי פורמליות, תוך עידוד תלמידים להפוך לשגרירים של ניקיון ואחריות סביבתית בקהילה. לצד זאת, יש לקיים פעילות קהילתית שוטפת שתתמקד בהסברה ובניטור מצבי לכלוך, במטרה לעודד את התושבים לקחת אחריות על סביבתם, למנוע השלכת פסולת ולפעול לשמירה על הניקיון במרחבים הציבוריים ובשטחים הפתוחים.

פעילויות כגון חידונים, סדנאות יצירה, שילוט חינוכי, קמפיילים במדיה המקומית ויוזמות קהילתיות נוספות יסייעו להגביר את המודעות ולהטמיע הרגלים מקיימים. השינוי האמיתי אינו מסתיים ביום אחד של ניקיון, אלא טמון באחריות היומיומית שכל אחד לוקח על עצמו. כאשר החינוך, הקהילה והרשויות פועלים יחד, ניתן להפוך את המרחב הציבורי שלנו לנקי ומכבד יותר.

הצטרפו לעשייה, הובילו יוזמות והיו חלק מהשינוי!

פעילות למערכת החינוך:

1. מצגת מסרי הסברה לשמירה על הניקיון ואוגדן המסרים

הקניית מסרים חינוכיים בנושא ניקיון ושמירה על הסביבה באמצעות מצגת מוכנה ואוגדן מסרים.

מה עושים?

- מציגים בפני התלמידים מצגת שמסבירה את החשיבות של שמירה על ניקיון הסביבה והשפעות הכלוך.
- המצגת יכולה לכלול נתונים על זיהום, השלכות סביבתיות, חוקים בנושא שמירת הניקיון וסיפורי הצלחה מהארץ ומהעולם.
- ניתן לשלב קטעי וידאו קצרים ומעוררי השראה או לדון במקרים מהשטח.
- לאחר המצגת, מחלקים לתלמידים אוגדן מסרים עם משפטים קצרים ותמציתיים בנושא ניקיון (למשל: "כל פיסת אשפה קטנה יוצרת בעיה גדולה", "שומרים על הסביבה נקיה – כי זה הבית שלנו").
- אפשר להטיל משימה נוספת לתלמידים: לבחור מסר אחד וליצור כרזה, סרטון או סיפור קצר שממחיש אותו.

קישור למצגת מסרי הסברה

2. מתחילים בכיתה ובבית הספר – סקר ניקיון בית ספרי

להעלות מודעות למצבה של סביבת בית הספר ולעודד פתרונות יצירתיים לשיפור הניקיון.

מה עושים?

- מתחילים בדיון כיתתי: מדוע חשוב לקיים יום ניקיון מה הקשר בין סביבה נקייה לבין האווירה הלימודית בבית הספר? כיצד לכלוך בסביבת הלמידה משפיע על ההרגשה שלכם?
- תצפית ראשונית - מבקשים מהתלמידים להסתכל סביבם בכיתה ולזהות בעיות ניקיון. האם הכיתה נקיה
- סקר בית ספרי - מחלקים את הכיתה לקבוצות וכל קבוצה יוצאת לאזור מסוים בבית הספר (כיתות, מסדרונות, חצרות וכו'). התלמידים מתעדים את מצב הניקיון: סוגי האשפה הנפוצים, המקומות שבהם מצטברת הכי הרבה פסולת, מצב פחי האשפה והשימוש בהם. רושמים את הממצאים בטבלה ומחזירים לכיתה.
- מנהלים דיון כיתתי על מה שנמצא – האם הופתעו מהמצב? מהם הגורמים לזיהום? אילו פתרונות אפשריים?
- כל קבוצה מציעה רעיון לשיפור – תורנויות ניקיון, הצבת פחים נוספים, קמפיין מודעות בית ספרי, כתיבת פנייה להנהלה וכדו'.
- יוצרים תוכנית פעולה בית-ספרית ויוצאים ליישם את הרעיונות הטובים ביותר.

3. פרויקט "אימוץ אתר"

ליצור חיבור בין התלמידים לסביבה הטבעית ולפתח אחריות כלפי שטחים פתוחים.

מה עושים?

- בוחרים אתר קרוב לבית הספר (פארק ציבורי, חורשה, מסלול טיול או שטח פתוח אחר). רצוי במרחק הליכה.
- יוצאים לסיור לימודי ומכירים את הצמחייה, בעלי החיים והסביבה הטבעית.
- התלמידים מבצעים סקר שטח: מזהים בעיות ניקיון, מצב פחי האשפה והשימוש בהם, שילוט במקום, והשפעות האדם על הסביבה.
- לאחר הסקר, מתכננים פעילות חינוכית לטיפול האתר – הכנת שילוט חינוכי, יצירת מדריך מבקרים, סיור הדרכה קהילתי, או פינת ישיבה ידידותית לסביבה.
- ניתן לקיים יום מיוחד שבו התלמידים מציגים את האתר בפני כיתות אחרות בבית הספר.

4. הכרת העובדים השומרים על הניקיון

מטרה: לפתח הערכה כלפי אנשי התחזוקה והניקיון ולעורר מודעות לחשיבות עבודתם. מה עושים?

- מארגנים מפגש עם עובדי הניקיון של בית הספר או הרשות המקומית.
- העובדים מספרים על תפקידם, האתגרים שהם חווים, וכיצד ניתן להקל על עבודתם על ידי התנהגות אחראית של התלמידים.
- מנהלים דיון כיתתי על אחריות אישית: איך כל אחד מאיתנו יכול לתרום לשמירה על סביבה נקייה?
- יוצרים קמפיין הוקרה – התלמידים מכינים כרזות, כותבים מכתבי תודה או מקליטים סרטוני הערכה לעובדי הניקיון.
- ניתן לשלב ביקור בתחנת ניקיון עירונית או מתקן מיחזור כדי להמחיש את העבודה שמתרחשת "מאחורי הקלעים".

[ניתן לראות סרטון של מטח \(המרכז לטכנולוגיה חינוכית\) במערך ליום הניקיון הלאומי](#)

5. שימוש במדיה להעלאת המודעות ויצירת סרטון הסברה

לעורר עניין ולשלב יצירתיות בתהליך הלמידה על ניקיון. הפקת סרטון קצר או תערוכת תמונות שמעלים למודעות את נושא הניקיון בטבע, או במרחב הציבורי ביישוב.

הסרטונים והתמונות יכולים:

- ✓ לתעד את המצב הקיים ולהמחיש את הבעיה (כמו אשפה מפוזרת, בעלי חיים שנפגעים מפסולת, או פינות טבע מזהמות).
- ✓ להציג את הנזקים שנגרמים כתוצאה מהלכלוך ולתת דוגמאות מהשטח.
- ✓ להניע אנשים לפעול דרך מסרים מעוררי השראה על אחריות אישית וקהילתית.
- ✓ להמחיש תמונה עתידית – כיצד נראה יישוב/טבע נקי לעומת מקום מוזנח.

שלבים ליצירת הסרטון:

- בחירת המסר המרכזי – מה הסיפור שאתם רוצים לספר? האם להראות את הנזק או דווקא את הפתרון?
- בחירת הרגש שתרצו לעורר – צחוק, הזדהות, פחד, עצב או סקרנות? סרטון שמעורר רגש משפיע יותר על הצופים.
- כתיבת תסריט קצר – הגדירו דמויות מרכזיות, דיאלוגים, או טקסטים שילוו את הסרטון.
- בחירת המיקום לצילום – האם לצלם באתר טבע עם בעיית ניקיון? ברחוב מרכזי ביישוב? במקום שממחיש שינוי חיובי?
- חלוקת תפקידים והתנסות בטקסטים – מי יצלם? מי יהיה הדובר? מי ישתמש באביזרים או יציג נתונים חשובים?
- צילום הסצנות – ניתן להשתמש בטלפון נייד או במצלמה, תוך הקפדה על זוויות טובות, תאורה ותנועה חלקה.
- עריכת הסרטון – חיבור קטעי הווידאו עם מוזיקה, כתוביות, אפקטים או כיתובים שמעבירים מסרים חשובים.

אפשרות נוספת: במקום סרטון, ניתן להפיק תערוכת תמונות בנושא, בה יופיעו תמונות המציגות את המצב בשטח ואת הדרכים לשינוי.

איך יוצרים סרטון מנצח?

נסו לשלב הומור או דרמה כדי לעורר עניין. השתמשו במסרים קצרים וקליטים.

הציגו פתרונות מעשיים – איך כל אחד יכול לשמור על הניקיון?

רוצים שהסרטון שלכם ישפיע באמת? צלמו, ערכו, שתפו – ותהיו חלק מהשינוי!

6. חידון ניקיון וסביבה

ללמד על שמירה על ניקיון וסביבה בצורה מהנה ותחרותית.

מה עושים?

- יוצרים חידון כיתתי או בית-ספרי עם שאלות בנושאי ניקיון, קיימות, חוקים סביבתיים והשפעת הזיהום.
- ניתן לקיים את החידון בצורה של Kahoot!, משחק קלפים, תחרות בין קבוצות או פורמט "מי רוצה להיות מיליונר?".
- דוגמאות לשאלות בקישור הבא: [קישור לחידון](#)
- הכיתה עם הניקוד הגבוה ביותר יכולה לזכות בפרס סמלי כמו תעודה או יום פעילות חוייתי.

7. פעילות שיא ביום הניקיון הלאומי – מתוך חוברת למורה

[קישור להורדת החוברת עם רעיונות נוספים:](#)

פעילות קהילתית:

1. סדנת שילוט חינוכי ברחבי היישוב

יצירת שלטי מודעות שמעודדים שמירה על ניקיון היישוב באופן יצירתי ומשמעותי.

מה עושים?

- מארגנים סדנה פתוחה לקהילה (ילדים, מבוגרים, משפחות) בה המשתתפים יוצרים שלטי הסברה על ניקיון הסביבה.
- מחלקים חומרים ליצירה: בריסטולים, עץ ממוחזר, צבעים, חומרי יצירה נוספים.
- מנחים את המשתתפים לחשוב על מסרים חיוביים ומניעים לפעולה, למשל: *שומרים על היישוב נקי – כי זה הבית שלנו*, *אל תשאירו עקבות, תשאירו טבע נקי*.
- ניתן לשלב גם ציורי קומיקס או משפטי השראה קצרים.
- לאחר ההכנה, מתקינים את השלטים במקומות אסטרטגיים כמו גני משחקים, פארקים ציבוריים, מסלולי הליכה, תחנות אוטובוס ועוד.

2. קמפיין קהילתי במדיה החברתית המשלב אתגר שונים

אתגר לדוגמה: "מינימום פסולת בשבוע" למשפחות

לעודד את תושבי היישוב להפחית פסולת ביתית דרך פעילות דיגיטלית וחוייתית.

מה עושים?

- יוצרים קמפיין ברשתות החברתיות המקומיות (קבוצות פייסבוק/וואטסאפ/אינסטגרם של היישוב).
- מודיעים על אתגר קהילתי: כל משפחה משתתפת מתבקשת לצמצם את ייצור האשפה שלה למשך שבוע ולתעד את הדרך שלה לכך.
- המשתתפים יכולים לשתף טיפים, תמונות, וסרטונים מההתנסות שלהם, לדוגמה: שימוש חוזר באריזות, קניות בתפזורת, הפחתת שימוש בפלסטיק חד-פעמי.
- ניתן להוסיף משימות יומיות כמו: "היום מנסים יום בלי שקיות פלסטיק!" או "מצלמים דרך יצירתית להפחית אשפה במטבח".
- לקראת סוף האתגר, עורכים סיכום ומזמינים את המשתתפים לשתף תובנות – מה היה קל? מה היה קשה?
- ניתן להעניק תעודת הוקרה או פרס סמלי למשפחה שהצליחה להצטיין באתגר.

3. תערוכת אמנות מחומרי פסולת שנמצאו במרחב הציבורי ובשטחים הפתוחים

להעלות את המודעות לניקיון באמצעות אמנות שנוצרת מפסולת קיימת.

מה עושים?

- מזמינים את התושבים (ילדים, בתי ספר, אמנים מקומיים) ליצור יצירות אמנות מחומרי פסולת שנמצאו ברחבי היישוב.
- ניתן לאסוף חומרים כמו בקבוקים, פחיות, שקיות, ברזל ישן, עץ שבור וכו'.
- מקיימים סדנת יצירה פתוחה שבה כל משתתף יוצר יצירה מקורית תוך כדי דיון על החשיבות של ניקיון ושימוש חוזר.
- מארגנים תערוכה עם היצירות במבנה ציבורי (מתנ"ס, ספרייה, מרכז קהילתי) או בחוץ, ברחבי היישוב.
- משלבים שלטים לצד כל יצירה שמסבירים על החומרים ששימשו ליצירה וכיצד ניתן למנוע פסולת כזו בעתיד.
- ניתן לשלב תחרות נושאת פרסים ליצירות המוצלחות ביותר או להעניק תעודות הוקרה למשתתפים.

4. סיפורים שזזים – יצירה קהילתית לניקיון וסביבה

לעודד יצירתיות ולגרום לתושבים לחשוב על נושאי ניקיון וקיימות בדרכים מקוריות ולהעביר את המסרים על האחריות הלאה.

מה עושים?

הצגה קהילתית – מופע רחוב

- מזמינים קבוצת ילדים, בני נוער או מבוגרים מהקהילה לקחת חלק במופע קצר.
- כותבים יחד תסריט סביבתי שמעביר מסר על ניקיון (למשל: "כפר שהחליט להפסיק לנקות ולראות מה יקרה אחר כך").
- המופע יכול להיות הומוריסטי או דרמטי ולהציג קונפליקטים סביבתיים בצורה נגישה לקהל.
- מבצעים חזרות ומקיימים הופעה פתוחה לקהילה באירוע קהילתי, ברחבת המתנ"ס או בפארק ציבורי.
- משלבים אינטראקציה עם הקהל – שאלות, אתגרים, השתתפות פעילה.

תחרות סיפורים או קומיקס

- מכריזים על תחרות כתיבת סיפורים או יצירת קומיקס בנושא ניקיון ואיכות הסביבה.
- התושבים (ילדים, נוער ומבוגרים) מוזמנים להגיש סיפורים קצרים, שירים, או קומיקסים שמתארים דילמות סביבתיות ופתרונות.
- הסיפורים הנבחרים מוצגים בתערוכה בספרייה המקומית, במבנה ציבורי או באתר הרשות.
- ניתן לשלב הצבעה ציבורית לתחרות ולחלק פרסים לסיפורים או הקומיקסים הזוכים.
- יוצרים חוברת דיגיטלית או מודפסת עם היצירות הנבחרות לחלוקה בבתי ספר ובקהילה.

5. הכרת אנשי הניקיון: מפגש עם עובדי ניקיון בעיר ושיח על תפקידם החשוב

ליצור קשר אישי בין הקהילה לאנשי הניקיון ולהגביר את ההערכה לעבודתם.

מה עושים?

- מארגנים מפגש עם עובדי ניקיון של היישוב (עובדי פינוי אשפה, תחזוקה, ניקיון רחובות).
- נותנים להם במה לספר על עבודתם, האתגרים שהם חווים והדרכים בהן התושבים יכולים להקל עליהם.
- התושבים מוזמנים לשאול שאלות ולהביע הערכה לעובדים על תרומתם לקהילה.
- ניתן לחלק תעודות הוקרה ולהפיק קמפיין קהילתי המדגיש את תרומתם של עובדי הניקיון לחיי היומיום.

קבוצות וואצפ פופ 08TV מלחמה בישראל ✉ המייל האדום 🔍 חיפוש באתר news 08 חדשות יאפס שמונה

בחירת יישוב | חדשות | חינוך | נדלן | בריאות | אוכל | צרכנות | תרבות וביולוגיה | דת ומסורת

צוות 3: תעודות הוקרה הוענקו לעובדי הניקיון המצטיינים

העובדים המצטיינים שזכו להערכה הגדולה מרחובות, פתח תקווה, קריית אתא, תל אביב, אשקלון, חולון, ירושלים, לוד ומנתניה - ואלו שמותיהם <<

🕒 00:02 📅 28/01/2025 🗳 לזיה ללוצאשווילי

6. תחרות "היישוב הנקי": תחרות בין שכונות או קהילות על שמירה על ניקיון

לעודד שמירה על ניקיון באופן תחרותי וחיובי שמניע תושבים לפעולה.

מה עושים?

- מגדירים קריטריונים לתחרות כמו ניקיון הרחובות, יוזמות קהילתיות, הפחתת אשפה וכמות הפחים הציבוריים המנוצלים נכון.
- יוצרים ועדת שיפוט שכוללת נציגים מהרשות המקומית, תושבים ואנשי חינוך.
- מודיעים לכל השכונות או הרחובות המשתתפים על הקריטריונים והמשך התחרות.
- לאחר תקופה של חודש-חודשיים, מבצעים בדיקה ומכריזים על השכונה או הרחוב המנצח.
- הזוכים יכולים לקבל השקעה קהילתית כגון שיפור פארק, הצבת ספסלים חדשים, או אירוע קהילתי חגיגי.

לפרטים נוספים:

נעמה לב – מנהלת המיזם הארצי לניקיון המרחב הציבורי והשטחים הפתוחים
מיזם משותף למשרד להגנת הסביבה ולמרכז שלטון אזורי בישראל

אימייל: Naama@azoriot.org.il

טלפון: 052-3689707